

Jihočeská filharmonie z modulů?

Vizovická společnost KOMA Modular pořádá s podporou Jihočeské filharmonie mezinárodní ideovou architektonickou soutěž na projekt kulturního multifunkčního centra.

Jihočeská filharmonie dlouhodobě trpí tím, že nemá koncertní stánek, který by odpovídal adekvátním akustickým a společenským podmínkám. Čím je to způsobeno? A proč ještě nestojí projekt Rejnok od světového architekta Jana Kaplického? „Všechny krajské filharmonie mají nesrovnatelně lepší podmínky než my,“ řekl ředitel Jihočeské filharmonie Otakar Svoboda pro Český rozhlas a dodává: „Tady chybí společenské centrum. České Budějovice z mého pohledu trestuhodně, promiňte mi to slovo, tuto budovu ještě nemají, byť můj děda jako první český starosta v Českých Budějovicích v roce 1919 podepsal první záměr na stavbu nové budovy. Bude to brzo sto let, nestalo se nic.“

Proč Rejnok ještě nestojí?

O tom, že je Rejnok špičkový projekt, který by se stal dominantou Českých Budějovic, jež by přitáhla zcela jistě celou řadu turistů a nabídla adekvátní a nádherné zázemí nejen Jihočeské filharmonii, zřejmě nikdo nepochybuje. Problém však nastává v rovině financování. A nejde jen o cenu výstavby Rejnoka v hodnotě dvou miliard korun, ale také o finančně náročný provoz budovy. „Dovedu si představit, že na výstavbu takového zařízení – a jistě by to velmi reprezentativní zařízení pro České Budějovice bylo – by se možná někde peníze našly, já se ale musím nutně ptát, zda by to zařízení bylo schopno nějakého reálného ekonomického provozu. Obávám se, že nikoli,“ komentuje pro Český rozhlas hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola.

Počátky Rejnoka spadají do roku 2008. Poté, co v roce 2009 Jan Kaplický zemřel, se ujala projektu architektka Eva Jiríčná, kterou pojilo s Kaplickým celoživotní přátelství. Rejnok získal, i díky spolupráci právě s ateliérem Evy Jiríčné, v roce 2013 územní rozhodnutí. Stavba by měla vzniknout na ploše několika desítek tisíc metrů čtverečních v areálu bývalých kasáren ve čtvrti Čtyři Dvory. Nicméně v roce 2014 byla možná realizace zastavena tehdejším vedením budějovické radnice.

V současné době, po výměně politické reprezentace na českobudějovické radnici, myšlenka Rejnoka opět do jisté míry ožila. „Máme platné územní rozhodnutí, chtěli bychom začátkem příštího čtvrtletí začít projektovat,“ řekl pro Český rozhlas České Budějovice v listopadu 2015 Antonín Kazil, předseda Jihočeské společnosti přátel hudby, která projekt Rejnok již od počátku prosazuje. Jenže na výstavbu stále chybějí peníze a řadu let v médiích rezonuje pouze cíl a záměr, případně jisté přísliby k zafinancování stavby. Jihočeská filharmonie je tak stále bez adekvátního koncertního sálu.

Je tedy vůbec reálné, aby projekt od mistra organické architektury Jana Kaplického v jihočeské metropoli vznikl? „Je potřeba postavit něco, co by fungovalo. Je úplně jedno, jestli to bude rekonstrukce Slavie, nová budova na Mariánském náměstí, Rejnok, nebo cokoli jiného. Je to jedno, hlavně ať tu něco je,“ řekl pro Český rozhlas Otakar Svoboda.

Je možné postavit koncertní sál Jihočeské filharmonie z modulů?

Jihočeská filharmonie a společnost KOMA se začátkem roku 2016 rozhodly, že vypíší mezinárodní ideovou architektonickou

studentskou soutěž a pokusí se předložit veřejnosti trochu jinou alternativu. „Soutěž může vygenerovat něco, co třeba nikdo v tuto chvíli nečeká. Bude se pracovat s technologií, která v České republice není tak zavedená a o níž se všichni domnívají, že není pro tento projekt použitelná. A Jihočeská filharmonie bude velmi ráda, pokud nás tato soutěž přesvědčí, že to možné je, a že je to dokonce výborné a že stojí za to něco podobného zrealizovat,“ vysvětluje v rozhovoru pro portál EARCH.CZ Otakar Svoboda, proč Jihočeská filharmonie spolupracuje na vypsání soutěže ModulArch.

Ing. arch. Ondřej Mundl: přístavba soukromé vysoké školy STING Brno; vítězný návrh 5. ročníku soutěže ModulArch, 2011; zdroj: archiv společnosti KOMA Modular.

Soutěž organizuje vizovická společnost KOMA, která na sebe upozornila výstavbou českého pavilonu EXPO 2015, jenž získal bronzovou medaili za architekturu. „Ta třetí cena byla za architekturu vnitřku... Jinak si řekněme, je to škaredá škatule, ale je to stavba na půl roku, to je v pořádku. Polemizoval bych, že je to vhodná stavba pro koncertní sál, protože ty akustické parametry jsou o něčem jiném, ty potřebují pevnou konstrukci zdíva...,“ reagoval Antonín Kazil v listopadu v pořadu Českého rozhlasu. Pro upřesnění jsme položili otázku ohledně ocenění českého pavilonu EXPO 2015 v Miláně generálnímu komisaři české účasti na EXPO 2015 Jiřímu F. Potužníkovi. „Při předávacím ceremoniálu byla cena udělena se slovy ‚za architekturu, umístění do krajiny a inovativní technologie‘, respektive ‚architecture, landscaping and innovative technologies‘. My jsme se po celou dobu Expa i v přihlášce do soutěže BIE pokoušeli zdůraznit, že inovace českých vědců neprezentujeme jen jako exponáty v neinovativním pavilonu, ale že on sám je ukázkou použitých inovací ve smyslu konstrukce, materiálů i provozu – proto byla cena uvedena ve výše uvedeném kontextu...“

Není to tedy pouze tak, že je zde projekt Rejnok, jenž vznikl v době, kdy byla zamítnuta výstavba národní knihovny v Praze, čímž se z něj stává jediná případná Kaplického stavba v České republice? U česko-britského architekta takového světového významu je to poněkud smutná skutečnost. Nicméně nepřerůstá Kaplického Rejnok velikost a význam Jihočeské filharmonie? A je vůbec v silách Jihočeské společnosti přátel hudby projekt dovést k realizaci? Na tyto otázky bohužel nemůžeme odpovědět, neboť pan Kazil i přes opakovaný příslib vyjádření do uzávěrky vydání časopisu *ERA21* na zasláné e-maily nereagoval. Omezil se pouze na obecné vyjádření: „Máme platné ÚR na pět let. Ani mě nepřekvapuje, že pan Svoboda vypisuje soutěž na něco, co má již územní rozhodnutí. Dle mého jde

jen o peníze. Těžko někdo vymyslí něco lepšího než arch. Kaplický. Měla by být snaha všech, aby se jeho dílo konečně postavilo také v Čechách.“

Soutěž na modulární filharmonii může rozhybat společnost

Jak tedy na patovou situaci reagovat? Proč Jihočeská filharmonie spolupracuje na studentské soutěži a nesnaží se prosadit Kaplického Rejnoka? „Jihočeská filharmonie sídlí v krajském městě, které má 100 000 obyvatel, a kromě toho nás musíme porovnávat v poměrech našeho státu. My máme určitá finanční omezení. Když nás budu srovnávat s orchestry ze zahraničí, tak je to vesměs dosti smutné, pokud tedy půjdete na západ od našich hranic, případně do Rakouska. Oni pracují úplně v jiných dimenzích, v jiných možnostech finančních, ale i lidských,“ vysvětluje Otakar Svoboda. „Jihočeskou filharmonii zajímá v podstatě jakákoli možnost získat nové působiště... Varianta jakési stavby z modulů se nám jeví jako určité řešení, které by mohlo být úsporné a přitom kvalitní,“ doplňuje vysvětlení ohledně nové soutěže.

Vizovická společnost KOMA Modular, mezi jejíž úspěchy patří i například ocenění Firma roku 2015, chce podle slov marketingového

Český pavilon na EXPO 2015, Milán, Itálie; foto: Lukáš Pelech.

CHYBIK+KRISTOF ASSOCIATED ARCHITECTS, s. r. o.: Český pavilon na EXPO 2015, Milán, Itálie; zdroj: archiv společnosti KOMA Modular.

Martin Prokš, Marek Příkrýl: modulární mateřská škola na střeše Provozní budovy Národního divadla; zvláštní ocenění, 3. ročník, 2009; zdroj: archiv společnosti KOMA Modular.

ředitele Martina Harta v podstatě nabídnout jistou alternativu: „Jedná se již o osmý ročník ideové studentské soutěže. Není to tak, že chceme tvrdit: v Českých Budějovicích musí stát víceúčelové centrum z modulů. Chceme hlavně ukázat možnosti modulární architektury, proto vypisujeme mezinárodní ideovou soutěž, kterou jako společnost komplexně dotujeme,“ vysvětluje Martin Hart, marketingový ředitel společnosti KOMA.

Modulární versus organická architektura?

Hlavními výhodami modulární stavby by byly nesrovnatelně nižší náklady na výstavbu i provoz, velmi rychlá výstavba a případně snadná rozšiřitelnost či přemístitelnost. Je ovšem možné navrhnout skutečně kvalitní koncertní sál z modulů tak, aby splnil jak akustické nároky, tak nároky architektonicky reprezentativní budovy Jihočeské filharmonie? Projekt Rejnok by zcela jistě získal světový ohlas, je možné podobného efektu dosáhnout i stavbou z modulů? „Pokud ta soutěž vygeneruje nějaký hodně zajímavý návrh, pokud z toho vyzní, že je opravdu možné postavit funkční, hezký a v podstatě levný sál, tak si myslím, že tyto tři parametry zaujmou každého. Jestli s tím České Budějovice budou pracovat dále, to už je otázka dalšího jednání,“ tvrdí Otakar Svoboda.

Mezinárodní ideová soutěž ModulArch, která je dotována cenami v celkové hodnotě 135 000 Kč a jež bude probíhat v angličtině, by na otázku architektonického přínosu mohla aspoň částečně odpovědět. K účasti budou totiž vyzváni studenti architektury z České republiky, Rakouska, Nizozemska, Německa, Itálie, Francie či Polska a Slovenska. Soutěž je určena pro studenty architektury a stavitelství, absolventy architektury do pěti let od ukončení studia, přičemž architektonické týmy mohou být doplněny jinými odborníky, ale minimálně polovinu týmu musejí tvořit studenti či absolventi.

Mezinárodní složení bude mít také porota. „Již dnes můžeme potvrdit, že účast v porotě přislíbili italský architekt Joseph Di Pasquale či nizozemská architektka Caroline Bijvoet,“ říká Martin Hart. Mimo ředitele Jihočeské filharmonie Otakara Svobodu patří mezi další potvrzené porotce například český virtuos Václav Hudeček. Zadání zní na konkrétní pozemek Na Dlouhé louce, který se nachází v blízkosti soutoku Malše a Vltavy, v pěším dosahu od historického centra Českých Budějovic a s dobrou dopravní dostupností. Jedná se o záplavové území stoleté vody. Parcela je tedy odlišná od té, na níž by měl stát Rejnok.

Nechme se tedy překvapit, jaké projekty předloží mladí evropští architekti. Pak se možná debata na téma výstavby multifunkčního kulturního centra v Českých Budějovicích ještě více rozproudí.

Jiří Kout